

Nro. 16.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDÉLMÉBŐL.

*Éölt Bétsben, Kedden Augustusnak 24-ik napján
1802-ik esztendőben.*

B é t s.

E' folyó Augustusnak két utolsóbb heteiben, itt olly rendkívül való nagy hévlég vólt, és van még ma is, a' minémüre a' most élő emberek között senki sem emlékezhetik. Két esztendővel ennekelőtte, Juliusnak, a' mint eszembe jut, 17-ik vagy 18-ik napján, dél után egy és három óra közt tapasztaltatott hévség a' Reaumur Thermometrumának 28-ik és $\frac{1}{4}$ grádsára lépett fel, és olly nagy mértékben valónak tapasztaltatott, hogy a' ki a' szabad levegőre ki ment, ollyan vólt, mintha valamelly nagy égő kemen-tze eleibe állott volna; de ez a' rendkívül való nagy hévlég két óránál tovább nem tartott. —

Ellenben e' folvó Augufthusnak 11-ik és 12-dik napjain 28 és $\frac{3}{4}$ grádusra nevedett a' hőség, és olly rekkenő vólt, hogy allig lehetett a' miatt lélekzetet venni.

Ennek a' rendkívül való melegségnek, és az idei hosszas szárazlágnak ország szerént mindenütt, de kiváltképen itt Bécsben, érezzük a' szomorú következéseit, mivel a' mezőben vólt fű mind meg fűlvén 's el száradván a' legelő marháknak nincs mit enni, e' miatt a' tej, sajt, vaj, nagyon meg drágúlt, a' kérti zöldtlég sem nevedhetvén úgy mint kellett vólna, annak is nagyon fel hágott az árra; gyümölcs ugyan bőféggel van, de az is olly drága, mintha leg szűkebben termett vólna. Az életnek az árra is nemhogy az idei termés után alább szállott vólna, hanem inkább fel hágott; egy szóval a' rendkívül való szűkség-nél, 's drágaságnál, és az ezekből következhető nyomoruságnál a' jövő télen egyebet nem várhatunk.

Minekelőtte a' Fels. Nápolyi Királyné innen el útazott vólna, a' Cs. Kir. familia kriptájába bé mént, és kedves anyja, néhai Fels. Mária Terézia koporsója mellett keferveffen sirt. — Két egész esztendőt töltött el itt való mulatásában, a' melly idő alatt, kiváltképen való módon abban foglalatoskodott, hogy tsendes és állandó meg maradást eszközölhessen Nápoly Országának. — Azoknak a' Cs. udvari tselédeknek, a' kik ide lett jövedelekor szolgálatjára rendeltettek, rendes fizetéseket hóltokig meg duplázta, úgy hogy, a' kinek a' Fels. Császári udvartól 400 forint fizetése jár, annak 400 = al, a' kinek eddig 600 for. vólt 600 = al, a' kinek 1000 for. vólt ezerrel szaporította meg a' fizetését. — B. *Quarin* Cs. K. udvari Orvos Doktornak is sok szép ajándékot ajándékozott Ő Fellege innen lett el menetele előtt, úgymint, egy brilliántokkal ki rakott nagy pikfist, egymás Ő Kir. Fellege képevel fel ékesített

piklíst, egy 4000 forintot érő gyűrűt, egy 1000 for. érő Német kardot, egy Vigogne posztóból tfinált Német mentét, 's több e' féleket.

Magyar Ország.

Vátról Augustus 18 ik napján. A' Magyar Országi Siket-Némák Institutuma, a' Fels. Magy. Kir. Helytartó Tanats Titoknokja, Zsadányi, és Török Szentmiklósi *Almássy Antal* Kir. Commissarius Ur által, tegnap előtt állítatott itten fel. A' Siket-Némák Institutumjának épületjében, az ide való Káptalan és városi Magistratus tagjainak jelenlétekben, a' fent nevezett Kir. Commissarius, igen szép, és a' környülállásokhoz alkalmaztatott óratiót tartott, a' mellyben leg elsőben is ő Cs. Kir. Fellegének ezen Institutum eránt való jóte-ményeiről, annakutánna a' Siket-Némák állapátjának meg jobbitásáról szóllott, 's olly szivre ható szókkal beszélt, mellyen minden jelenvólt személyeknek szemeik lábbadtak könnyübe. — A' Kir. Commissariusnak ezen fontos beszédjére a' Wácsi Káptalannak Lectora, F. T. *Benedek Agoston*, a' város fő Jegyzője *Hamvay*, és ezen új Siket-Némák Institutumjának Directorja T. *Simon Antal* Abbás, feleltek. — Onnan mindnyájan a' Dominikanusok templomába menvén, a' Jövel sz. Lélek Isten, a' sz. Mise és a' Tegedet Isten ditsirünk tartatott 's énekeltetek el, és két gyökeres predikátziók, úgymint, az elsőbb és a' Magyar, F. T. *Ciani Lénárt* Kánonok, az utólsóbb és a' Német F. T. *Kubik* Kan. Urak által tartattak; délbén gazdag vendégfég vólt, estére az egész város meg világofttatott s. a. t.

Ezen Wácsi Siket-Némák Institutumjának első rugója Titt. *Császár Andras* Ur, Tek. Gömör és több Vármegyék, törvényes Tablájának Assessora, August 12 ik napján illyetén foglalatú leve-

let küldött a' Magy. Kurir egyik szerzőjének.
 „A' Gömör Vármegyei szegény Evangélika Ek-
 kléziák, azokon felül, a' mellyeket már ez előtt is
 adtak, nálam a' Váczi Siket = Némák Institutumá-
 ra le tettek 88 Rforintokat. — A' Nagy = Váradi
 Oskolai Kerület pedig, a' mint azon Kerületnek
 All: Directorja Titt. *Hirsch Mihály* úr nékem je-
 leanti, 402 Rforintokat és 29 xroat. — Ezen sum-
 má, a' hozzám küldött eredeti nyugtató levelek-
 nek bizonylága szerént, már le is fizették.

Német Ország.

Néhai Henrik Prussziai Királyi herczegnek
 néhai II. Fridrik Király nagy emlékezetü ött é-
 nek élete, rövideden ekként festetik le egy Ber-
 lini levélben: A' Nagy Fridriknek kedves öttse,
 az ő hadi győzedelmeinek részese, a' hét eszten-
 dei háborúnak második hősza, Királyi herczeg
Henrik, e' folyó Augullusnak harmadikán, reg-
 geli öt órakor, minekutánna 76 esztendőket, és
 hetedfél hólnapokat e' világon el töltött vólva,
 Rheinsbergi katólyában, a' fojtó hurvának vesze-
 delmes következései miatt ditsőlléges életének pa-
 lyáját el végzette. — Ő azon az emlékezetes na-
 pon, a' mellyen 1701 = ik esztendőben 1 = ső Frid-
 riknek fejére királyi korona tetetődött, úgymint
 Januarius 18 = ik napján, 1726 = ik esztendőben,
 izületett e' világra, és már 16 esztendős korában,
 úgymint 1742 = ik esztendőben, Oberster rangal
 a' Prussziai Kir. armádiához ment, és tsak hamar
 azután, a' Chotusitzi véres tsatában jelen vól.
 — A' hét esztendeig tartott háborúban, a' Király
 2 = ik armadiáját ő vezérlette, és mindenütt úgy
 viselte magát, hogy nemtsak a' bátyja II. Fridrik,
 hanem az egész Europa tsudálkozott az ő hadi
 szerentséjén, és vitéz tettein. — A' Baváriai örök-
 ség miatt, 1778 = ik esztendőben támadt, de rövid
 ideig tartott háborúban is ő vezérlette a' Király

második armádiáját, mellyel Saxoniából Cseh országba bé is nyomult — 1776 ik esztendőben *Stockholmba*, onnan Pétersburgba utazott, a' honnan az akkori Orosz Nagy herczegnek, néhai I. Pálnak társaságában Berlinbe vissza tért, 's ő elközlötte ennek a Württembergi herczeg asszonyval való öszve házasodását — 1780 = ik esztendőben, a' *Spaai* fürdőben, néhai II. József Császárral együtt vólt, 's onnan Frantzia Országba is el ment s. a. t. Valahol meg fordult, mindenütt nagy tisztelettel vífeltettek éránta, nemcsak vitézi tetteire, hanem felebaráti szeretetére nézve is. A' tudományok és szép mesterségek is nagy pártfogót találtak ő benne, és az, a' ki a' háborúban rettentésére vólt az ellenségnek, a' barátságos társalkodásokban elmés tréfaival és nyájkodásával mákokat felül haladott. Maga meg vallotta azt a' Nagy Fridrik, hogy az ő kedves öttсэн *Henriken* kívül, soha sem i mért sem személyessen, sem könyvekben olly nagy hadi vezért, a' ki az ellenséggel való hadakozásokban valamelly hibát ne ejtett vólna.

Berlinből Augústus 7 = ikén. A' Fels. Királyi familia, néhai Kir. herczeg, Henrik hamvainak meg tisztelese végett 14 napig tartó gyászban öltözött. — Ezen egész idő alatt, az egész Prussziai armádiánál lévő fel és Stabális tisztek fekete fátyolt fognak karjokon és kalapjok mellett viselni. — Ez a' nagy héros tegnap előtt tétetett le a' Rheinsbergi kriptában, minden pompa és fényesség nélkül, a' mint tudniillik végfő akarattya hozta magával, Lajos és Augústus = Ferdinánd királyi herczegeknak jelenlétekben.

Berlinből Augústus 10 = ik napján. Az itt lévő Csász. Királyi követ Gróf *Stadion*, ő Cs. Kir. Felsőségének parantsolatjából magát akként nyilatkoztatta ki az ide való Kir. udvar előtt, hogy ő Csász. Felsőge, azoknak a' Német Országai tartományoknak el foglalásokban, a' mellyek a' Com-

pensatio planuma szerént a' Berlini Kir. udvarnak estenek, nemtsak semmi akadályt tenni nem kíván, sőt inkább maga is igyekezik azt előmenetelíteni. Ezen tekintetből az Erfurtban lévő Cs. Kir. katonaságnak parantsolatot is küldött már az eránt, hogy mihelyt a' Prussziai Kir. seregek *Erfurt* várofához közelíteni fognak, azonnal marhírozzon onnan ki. Más részről Ő Csász. Kir. Fellege is tellyes bizodalommal van az eránt, hogy a' Berlini Kir. Udvar is hasonló szivefféggel fog az illyetén környülállásokban a' Fels. Csász. és Királyi udvar eránt viseltetni.

A' *Ménus folyóvize mellől Augustus* 10 ik napján. Azok között a' Német Birodalombéli egyházi Statufok között, a' kiknek a' Német Diétán eddig székyek és voklok vólt, egyedül az új *Moguntziai Vál. Fejedelem*, és a' *Teutonicus* vitézi Rendnek nagy mestere, tartyak meg politica valófágokat. — A' többi hóltok napjaig azoktól a' világi fejedelmektől fognak penziót nyerni, a' kiknek a' *Compensatio* alkalmatosságával az ő jószágok esik. — A' *Johanniták* vitézi Rendjének jószágai is, a' *Pétersburgi Császári udvarnak* közben vetésére, előbbi valófágokban meg maradnak.

Monachiumból, Aug. 7 = ik napján. A' *Vál. Fejedelem* testörző regementjének első batallionja tegnap marhírozott innen a' *Passzau* püspökségnek határjaira. A' *Svéviai és Frankóniai Kerületeknek* határjai mellett cantonirozó *Baváriai* hadi seregek, fontos politica okokra nézve, a' *Vál. Fejedelemnek* rendelt tartományokba még eddig bé nem szállottak, de azért még is minden órán keszen vagynak, és lesznek, ha parantsolatni fog az azokba leendő bé menetelre. — A' mi a' *Baváriai Vál. Fejedelemnek* potolás fejében adatan. dó tartományokról a' közönséges újlág levelekben eddig állott, az mind igaz.

Augsburgból Augustus 8 = ikán. A' *Baváriai Vál. Fejedelemségnek*, *Svéviai Kerület* határjain

lévő tisztviselői szoros parantsolatot vettek az eránt, hogy a' Sz. Ulrik Apáturfágnak birtokaiból, a' mellynek tudniillik a' Baváriai és Svéviai kerületekben sok jószágai vagynak, semmit se engedjenek el idegenítettni.

Olasz Ország.

Cardinalis Kaprara, Maylandi Érsek, és az Apostoli Sz. Szeknek Olasz Respublikához küldött első rangjú követje, VII. Pius Sz. Pápánal parantsolt tett az ellen, hogy az egyházi dolgokra ügyelő ministerium, és az Érseki jövedelemnek megkevelítése által, az ötlet illető jussok nagy mértékben megsértetődtek volna; következésképen, hogy ő azokra nézve valameddig ez a' dolog meg nem változtattatik, addig a' reá bízott dolognak folytatásához nem is foghat. Mivel Pápa Ő Szentsége a' nevezett Kardinalis ügyét magára vállalta, lehet reményleni, hogy ez a' dolog is meg fog változtatódni.

Az Olasz Országi Respublikának első Praesidense Frantzia Fő Conzul *Bonaparte*, az oda való törvényhozó Tanátsnak azt írta, hogy ez a' katona conscriptiót minél előbb vigye végbe. „A' nationalis ármádia (a' többi közt ezt írja leveleiben), belfő képpen tsendefféget, külfő képpen pedig méltó tekintetet szerezhet a' Respublikának. Utóljára ezt is hozzá ragasztya, hogy a' törvénytevő Tanáts el ne felejtse azt, hogy annak a' Respublikának leg első hatalmasságnak kell Olasz Országban lenni.

Maylandból, Julius 28-ik napján. *Bolognában*, az elefégnék szűksége és drágasága miatt nagy zenebona támadt, és a' rossz gondolkozású lakosok nyomtatott czédulák által igyekeztenek a' népet pártosságra ingerleni. Fr. General *Verdier* azon városnak politziai kormányozását kezére vévén olly parantsolatot adott ki, hogy a' ki, vagy

bottal vagy fegyverrel fel készülve magát mutatni fogja, katoná commissió kezébe adattatik. Ezen Generalisnak néphez intezet hirdetményében ily kifejezések olvastatnak: Bolognában, úgymond, sok titkos és nyilván való gyilkosságok történnék, gyakorta pártosságra ingerlő gyűlések tartatnak, a' Kormányzók tagjai ellen sok tsúfos, és fenyegetőző irások ragasztatnak ki a' házaknak külső falaira; maga a' Kormányozó Præfectus is tsúfos szókkal illetetik, sokott dolgainak folytatásában nyúghatatlanokodtatást szenved; és a' közönséges tisztviselők a' velek való rossz bánás miatt magokat vissza vonni kéntelenek voltak. Mind ezek azt mutatják, hogy valamely titkos össze esküvés vagyon munkában, mellyet még zöld fűvében meg kell fojtani s. a. t. — A' Majlandi belső dolgokra ügyelő Minifter is a' Pó környékén fekvő tartományokba, a' hol sok pusztító és gyilkos haramják tartózkodnak, katonaságot küldeni kéntelenitetet.

Romából Augustus 1 - ső napján. A' Fr. Kormányzók az eránt tétetett az ide való Kormányzóknek jelentétt, hogy a' Jesuiták templomjának segrestyéjében igen nagy kints légyen elrejtetve, mellyet még 1773 - dik esztendőben azon Pápi rendnek akkor élt tagjai ástak ottan le. A' múlt Júliusnak 19 - ik napján polgár Benzi Fr. Commissarius, és Abbas Marchetti gondviselőnek jelenléteben azon kints ásásához hozzá kezdettek, a' segrestyének minden szegét lyukát fel dúlták; de egy olly rozsdás réz krajtzáron kívül; melly még harmadik Pál Pápa uralkodása alatt veretett vala, semmit sem találhattak. A' melly alkalmatossággal ez a' deák példa beíród: *Parturiunt montes nascetur ridiculus mus*, bé telylyesedett.

Livornóból Augustus 1 - ső napján. Ugy halatik, hogy a' Hetruriai Király és Királyné ezen hólnapnak 28 - ik napján egy Spanyol Orizági ha-

dakozó hajón Bárczellanába fognak menni az ottan tartatandó kettős menyegzőnek meg tisztelésére. — Nem igaz, hogy itten 11 ezer főből álló Fr. katonaság szállott volna a' Móreai szigetek el foglalása végett, hajókra.

Frantzia Respublika.

Azok a' Fr. Orsági Püspökök, a' kik a' revoluzió ideje alatt a' Pápa hire és meg egyezése nélkül, Püspökökké tétetődtek, most minden censura, és poenitentzia nélkül meg erőltettek azon hivataljaikban. Minden poenitentziájok ab-ból áll, hogy a' hét poenitentziális zsóltárokat, napjában egyszer el imádkozzák, és hogy jövő-dőben valólagos eszközei légyenek az Anyaszent-egyházi egygyeességnek.

Párisból Aug. 7: dik napján. Az ide való közönséges újság levelek arra únszolják az Európai Hatalmasságokat, hogy az Afrikai tengeri haranjáknak kevélységét, és határ nélkül való zsakmányozásokat, többé ne szenvedjék, hanem azon gyalázatos ajándékok helyett, a' mellyeket a' tengeri kereskedő Országok nékik eddig fizettek, őket szoross határok közzé rekeszék.

Calaisból azt írják, hogy 10 nap el forgása alatt 700 Anglusok szállottak volna ki azon kikötőhelybe, és hogy a' Westmünsteri lakosoknak képviselőjök *Fox Ur* is ezeknek számok közt légyen. Hanem az is valóságos igazság, hogy Frantziák is sokan mennek Angliába. — Noha eddig is 15 theatrum volt *Párisban*; de mivel mind a' lakosoknak, mind a' közönséges játékokat szeretőknek a' száma nagyon szaporodik, ismét két új theatrumok állítattak fel, mellyeknek egyike a' *Theatinusok* temploma volt ennekelőtte.

Parisból, Aug. 11: dikén. Az idevaló officialis újság leveleknek, a' *Monitörnek* mai napon költ darabjában illy nevezetes megjegyzés vagon: A'

Török birodalomnak fel osztatásáról, és más Európai hatalmasságoknak leendő adattatásáról támadt hír minden fundamentom nélkül való. Iső *Sándor* Orosz Császárnak semmi kívánság nincs a' maga birodalmi határának ki terjesztésére, és a' Frantzia első Consul Bonaparte is, a' ki Hollandiát, Génuát, Nápoly Országot, és a' Pápai Statuokat tsupán maga jó tettzéséből törvényes uraiknak vissza engedte, semmi foglaló plánumban nem foglalatoskodik. Sőt inkább a' Fényes Portának Frantzia Országgal való szövetségét meg újította, és mivel, mint messze látó politicus szükületesnek itéli a' Frantzia Respublika bátorságára nézve, az Ozmanni Birodalomnak előbbi tekintetét helyre állítani és fenn tartani.

Párisból Augustus 8. ik napján. A' Monitörnek mai darabjában, nagyon ki költ annak írójára, az Angliai közönséges leveleknek másoknak jó hírét nevét martzongó cikkelyei ellen. A' *The - Times* nevezetű Londoni újság levél, így szól a' Monitör, a' melly az Angliai ministeriumnak út mutatása szerént ír, igen motskolan szól a' Fr. Respublika ellen, és valami alacsonyág és gonosz van e' világon, azt mind a' Frantzia Kormányzéseknek tulajdonítja. Mi lehet annak az ő czélja? Ki fizeti annak íróját? Kit akar felingerleni? A' *Courier de Londres* nevezetű Londoni újság leveleknek szerzői, a' kik mindnyájan semmire kellő gonosz tévő, és Nemzeteknek dítősségét meg homályosítani igyekező emberek, motskos levelet írának a' Frantzia Papság ellen, süntelen otsárolják 's martzongják a' Frantzia Kormányzések, és a' Pápát azért, hogy ezek a' Concordata által, az Evangéliomi békesseget 40 millió keresztények közt helyre állították. — A' Yerseyi sziget (a' Frantzia partokkal által ellenben) tele van olly haramja emberekkel, a' kiket a' békesseg után, végbe vitt gonoltságokért

a' Frantzia törvényszékek halálra ítélték. Az Ammiensi békeffégnek ereje szerént, azokat az embereket, a' kik gyilkossággal, 's több e' féle gonofsággal vádoltattak, egymásnak ki kellene adni. De a' Yerseyi szigetben lévő gonosz emberek óltalom alatt vagynak, éjjelenként halászó tsónakokon által jönnek a' Frantzia partokra, leg gazdagabb birtokosainkat meg öldösik, és tsüreinkeket 's gabonás házainkat fel gyújtyák. A' Ven-dei pártoloknak vezérjék *Georges*, Londonban a' maga veres pántlikáját világosau viseli, még pedig azon pokolbéli alkotmánynak, a' melly Párisban egy egész úttzát el pusztított, és sok ártatlan gyermekeket, asszonyokat, és békeffég szerető férfiakat meg ölt, meg jutalmaztatására. Azért szereze két nagy nemzet egymással békefféget, hogy nyughatatlanfágot gerjessen egymásnak, hogy azokat az embereket, a' kiket másoknak nyúghatatlanfágokra fel ingerelnek, fizesse? Hát olly messze ki terjedetté a' nyomtató sajtóknak szabadságok, hogy azok ellen a' nemzetek ellen, a' kikkel most engedtelődött meg, mindent szabadon mondhasanak? Hát nem köteles e' egy nemzet maga polgárjainak tselkedetiért a' másik nemzetnek izá-mot adni? Hát meg engedik e' az Angliai Parlamentális törvények azt, hogy a' szövetséges Kormányzégeket és követtyeiket motskolhassák?

Azt felelik, hogy XIII-dik Lajos uralkodása alatt *Richelieu* támasztotta volna az Angliai revolútzión, 's ő lett volna *I. Károly* Anglus Király veszedelmének szerző oka. — Az is minden kétségen kívül való dolog, hogy *Choiseul*, és XVI. Lajonak ő utánna következett minifterjei lobbantották fel az Amériikai infurrectión? Ugy de mind-ezekért elég bosszút állott az Angliai Ministerium. Ez indította a' Septemberi gyilkos tragédiát — ez ingerlette fel azokat, a' kik miatt XVI. Lajosnak gyalázatos halállal kellett vala meg halni — ez

pusztította el a' mi leg szebb fabrikáns városun-
kat *Lyont*. — Hát örökkévalóvá akarják e' eze-
ket a' kegyetlenségeket tenni? Nem illendőbb vól-
na e' a' kereskedéft költsönös erővel előmenete-
leíteni, a' hamis pénzverőket meg büntetni, és
a' gonosztévőket el üzni? Mitsoda halzna van az
Angliai Kormányzéknek abból, hogy azokat a'
gonosz embereket, a' kik az északi Országok-
ban lakó leg gazdagabb birtokosokat meg öldöfik,
bé fogadja, hogy a' Londoni Anglus és Frantzia,
írott 's nyomtatott újság leveleknek motskolódá-
sait nemtsak meg nem tilalmazza, sőt inkább maga
ki terjeszti? Talán azt gondollyák, hogy a' Frantzia
Kormányzék tromfal tromfot vissza ütni nem tud-
na? Ugy de mitsoda halzna lenne ezekből e' két
hatalmas nemzetnek? Hogyha továbbá is bé
hunyt szemmel fogja az Angliai ministerium eze-
ket nézni, valósággal az Anglus nemzet nagy
lelkűségével, ditsőtlégével, és pallérozott erköltsé-
vel ellenkező dolgot tselekszik.

Helvétziai Respublika.

*Zugból (Tugiumból, azon nevezetű leg kissebb
Cantonnak fő városából) Augulus 3-ik napján.*
Tegnap előtt és tegnap nagy pompával és haza-
fíui buzgosággal való közönséges gyűlések tar-
tattak az apró Cantonokban. — Minden házi
gazdának meg kellett azon jelenni, és a' ki azt
nem mivelte, erővel vitetett oda. — A' Glaru-
si Cantonban a' jövő vasárnap fog gyülekezet-
béli gyűllés tartatni. — *Appenzelben és Graúbün-
denben* a' arra való készületek tétetnek.

Helvétziából Augulus 10-ik napján. Hazánk-
ban, minden oldalról újabb politicus forgó sze-
lek támadnak. Az apró Cantonokban, minden
gyülekezetekben gyűllések tartatnak, 's mindenütt
költsönös egyesség van a' lakosok közt. — A'
Frantzia Respublikának nállunk vólt követje,

polgár *Verninak*, Bernából Lyonba utazott, mindenünnen ki költöztek a' Fr. seregek, melly miatt a' Bernai Kormányzékét nem kevés félelem vette környül. — A' Luzerni Canton is kezd már tantorgani, 's ez is az apró Cantonokhoz akarja magát kaptsolni. — Minthogy a' jelenvaló környülállásokból azt nézi ki a' Bernai Kormányzék, hogy nem régiben ki adott szép gyökeres hirdetményének kevés sikere van az apró Cantonokban, arra való nézve, néhány Cantonoktól fegyvéres népet, nevezetessen a' Zürichi vadász seregből ezer embert kért, de igen kevesen találtattak, a' kik arra ajándótták volna magokat, a' zsoldban lévő katonaságra pedig, a' mellynek 3000 főnél töbre a' száma nem megyen, nem támaszkodhatik a' Kormányzék, és avval kevesre mehetne a' kis Cantonok ellen. Magában a' Bernai Cantonban is sok titkos baráti vannak a' Schwitzi, Uryi és Unterwaldeni kis Cantonoknak, a' mellyek deputatusokat akarnak a' Kormányzékhez annak ki nyilatkoztatása végett küldeni, hogy ők készek a' régi öseiktől bé vett, sok száz elztendeig erőss fundamentomon állott, de *Dolder* és *Rüttimann* által le rontatott Constitutiót, javaikkal és vérekkal védelmezni, és hogy ők nem mást, hanem polgár *Redinget* esmérk első Landammanoknak.

*Schafhausen*ből Augustus 12-ik napján. A' Schwitzi, Uryi, és Unterwaldeni Cantonokban erős lépések tétetődnek a' több Cantonoktól való el válásra, kivalképen azért, mivel láttyák azt, hogy a' Bernai Kormányzék semmi intézeteket nem tesz az ő feltételeknek meg akadályoztatására. A' nevezett három apró Cantonokban mindenütt örállók állitának ki, a' lakosok fegyverbe öltöztetnek, hadi seregek organizáltatnak, nagy summa pénzen elefégek válároltatnak, 's minden intézetjeiket polgár *Réding* lelkesíti. — E' mellett, a' több Cantonokhoz is depu-

tatufokat küldöznek, azokat a' velek való égyet-
 értésre, és a' régi Constitutióinak vissza állítására
 unszollyák. — Az Unterwaldi Augustus 12-ső nap-
 ján tartott közönséges gyűlésben ilyen foglalatú
 szövetséges akta adatódott ki: „A' négy utolsó
 revolutiónális esztendőbéli szomorú tapasztalások
 bizonyították, melly nehezen essék az isteni igaz-
 ságos büntetés annak az Országának, a' mellyet
 revolutióval látogat meg. A' részre való szak-
 dásnak és türetlenségnek lelke el választya a' szí-
 veket egymástól, minden másnak akarja a' maga
 hibáit tulajdonítani — minden parantsolni de en-
 gedelmeskedni senki sem akar, és mivel minden
 spionnak tartja egymást, egyik a' másiknak hin-
 ni nem akar. Ebben a' szerentsétlen állapotban
 vóltunk mi, és azt tapasztaltuk, a' mit a' mi böl-
 dogtalan szomszédjaink érzettek, és éreznek még
 ma is, nem lévén még az ő meg keseredett szí-
 vek, az egymással való kívánatos meg engesztel-
 tetésre alkalmas. — Mi tehát mint vér szerént
 való atyafiak ma egymással meg békélünk, mint
 igaz keresztények, minden eddig megtörténteokről
 el felejtkezünk, avval a' közönséges kívánsággal,
 hogy a' mi példáink által arra a' mi szomszédja-
 ink is felserkentetteffenek, 's annak olly követke-
 zései légyenek, a' minémű következése vólt régen-
 ten a' mi dérek öseink példájának a' több Helvé-
 tusokban. “

Orosz Birodalom.

Pétersburgból Julius 20-ik napján. Egy Cs.
 Kir. udvari kurir érkezvén ide mostanában Béts-
 ből, mindenek úgy gondolkoztak, hogy a' Német
 Orzági Compensatió dolgában tett eggyestleg új-
 jabb nehézségeket fogna szenvedni. De másképen
 van a' dolog. — Egy különös aktában, három
 cikkelyben állapodott meg I Sándor Császár,
 úgy mint 1) azt kívánnya, hogy a' Mecklenburg.

Sverini herczegi ház (a' mellyből való az uralkodó Prussziai királyné is) Vál. Fejedelemségre emeltetődjön. 2) hogy a' Lübeki Püspökség saecularisáltatván a' Holstein - Oldenburgi Háznak adatódjék. — 3) Hogy a' Fels. Szárdiniai Királynak a' kára tökéletesen ki pótolódjék.

Pétersburgból Julius 24-ik napján. Az Orosz Birodalom és Frantzia Respublika közt kötött új kereskedésbéli szövetség, mind a' két nemzetre nézve nagyon hasznos, mellynek az északi Hatalmasságok közt szerzett utolsó neutralitást tárgyazó Conventió tétetődött fundamentomává.

Pétersburgból Julius 25-ik napján. Az uralkodó Orosz Császárné Ersébet, született Bádeni herczeg asszony, hónap utazik el innen a' Svéciaához tartozó *Finnlandiába*, a' hol maga kedves testvérével, az uralkodó Svéciai királynéval együtt fog lenni. — Maga I Sándor Császár a' Status dolgai körül való foglalatosságától üres óráit a' Pétersburg vidékén táborozó 4000 főből álló hadi népnek fegyverben való gyakoroltatására fordítja.

Az eddig Fényes Portánál vólt Orosz Császári követ General *Tamara*, maga kivansága szerint onnan vissza hivatott, 's helyette, a' Nápolyi Kir. udvarnál lévő Orosz követ Gróf *Italinski* fog Konstantzinápolyba küldetni.

Az Oroszok és Persák közt támadt hadakozásnak, a' Konstantzinápolyi múlt Juliusi levelek szerint, a' következő dolog tétetik okául: „A' Persiai új király *Baba - Khan* azt állítja, hogy a' Pétersburgi Császári udvarnak semmi jussa nem vólt a' Georgiai és Mingréliai tartományoknak maga védelme alá való vételekre, hanem hogy ő, tudniillik a' Persiai király legyen azoknak valóóságos védelmező urok. — Ezen való haragjában, minden maga Statussaiban lakott Oroszokat kihajtatott, hanem az ő meg zaboláztatása végett egy jó hadi sereget rendelt ki a' Pétersburgi fő

kormányzók, olly parantsolattal, hogy Astrachanból ki marfirozván, Derbenten keresztül nyomulyon bé Persiának Ghilan nevü tartományába. — Ennek az Orosz hadi seregek Persiának mostani uralkodója Baba-Khan nagy erővel ment eleibe.

Batava Respublika.

Hagdból Augustus 3: ik napján. A' Hollandiai tartományok geographica felosztása négy fő kerületre fog felosztódni, a' mellyek 141 alsóbb kerületekre lesznek felosztva. — Az Amienssi békeségnek ereje szerént, minden Európai Hatalmasságok meg esmé vén a' mi Respublikánknak szabadságát, és mástól való nem függését, e' mellett az Orániai hercegi ház is lemondván, a' maga öseitől reá szállott jussairól, most már, minden Európai Hatalmasságok követeket küldenek hozzánk.

A' mint közönségesen tudva vagyon, azt az amnestiát, mellyet a' mi Kormányzókunk az Orániai hercegnél szolgált Belgák eránt kiadni kívánt, a' mi törvénytevő Tanácsunk egy átalylában megvetette. De mivel egy bizonyos Hatalmasság azon amnestia ki hirdettése eránt való kívánságát ki nyilatkoztatta, meg akarja azon projectumot a' Kormányzók újítani, 's kétség kívül a' törvénytevő Tanács sem ellenzi azt ennek utánna, annyival inkább, mivel azon Hollandiai seregek közül, három, vagy négy Generálist kivévén, senkit sem tart meg az Orániai herceg a' maga hadi szolgálatjában.

Rotterdámban az ebekre vetett taksa szerént, egyebtől elztendönként 3 forintot, kettőtől 8 for. négytől 24 for. egy kopótól 6 forintot, egy szelindektől 1 for. és 10 stübert kell fizetni.

D. D. S.